

Benke László

Találkozás az erdőn

Olyan kiszolgáltatottja lett az érzéseinek anyja temetésén, hogy évek múlva is szorongás kísérte emlékezéseit. Szinte szégyellte magát azért is, hogy férfi létére olyan aggódó természetet örökölt, amilyen anyjáié volt. Kitörölhetetlenül élt és dolgozott benne, hogy az ő Sándor fia igen feltűnően, ágról szakadtn állt a gyászba öltözött falu népe előtt! A nap lemenőben nézett vissza élőkre és holtakra, ő pedig egyre csak anyja haldokló falevél-arcát látta maga előtt, meg a fiáét. Anyja elmúlásnak kiszolgáltatott arcán azóta is átdereng Sándor irgalmatlanul meggyötört arca. Olyan volt akkor, amilyen nagyanyja volt a halála előtti napokban.

A vonaton is azt látta, amit az erdőn. A fények még csak februáriak, de olyan élesen villannak a tar ágakon és erős törzseken, mint ezer és ezer tőr. A temetőben is megállt a nap a lombjukat vesztő novemberi fák magasában, s égő szemmel nézett le a felravatalozott koporsó körül összegyűlt emberekre. Három fia – Ádám, Sándor és Árpád – egymás mellett állt anyja koporsójának túloldalán. Szakadt ruhájában, sápadt és sovány arcával Sándor állt középen, szenvedélybetegségének hatása alatt élő roncs lett belőle. Testvérei karolták, hogy álljon meg valahogy a lábán. Utolsó pillanatban érkeztek meg Pestről, a pap éppen fohászkodott, kezdte a szertartást. Ő a koporsó innenső oldalán állt a bátyja mellett, Mariannal, élete párjával az oldalán, nappal szemben és szemben a fiaival. Akarhat az Isten akkora tehetetlen és kibírhatatlan fájdalmat az ember fiának vállára tenni? Ő nem lehet olyan kegyetlen, nem taszíthatja el magától a fekete báránnyt sem. Anyját magához szólította, de azt nem akarhatja, hogy a fia is kövesse.

Hiszen ő még nem is élt, Uram, ne bánts, segíts neki!

Hogyne érezte volna, hogy ő is felelős meg a fia is az, de az Istentől is elfogadhatatlan, természet ellen való büntett, hogy gyorsan kövesse egymást anyja és fia. Az forgott a fejében, hogy az élő lelkiismeret elől semmit sem lehet eltitkolni e világon, azt sem lehet eltitkolni a temetésre összegyűlt falu népe előtt, mindenki látja, hogy Sándor a sír szélére jutott.

Anyját már tegnap elsíratta, nem érte fájt a lelke, hanem a fiáért jajongott és átkozódott, tőle telhető fegyelemben. Félt az igazságtól, attól, hogy a gyerek valamilyen bünszövetkezetbe keveredett, egy ismeretlen és gátlástalan banda áldozata lett, megtámadták és megrontották az életét, emberellenes bünt követtek el ellene, így lett a gyilkos heroin áldozata. A szabadság nevében nyilvánosan és gátlástalanul hirdetik, hogy a „lány drogokat” engedélyezni kell, a heroint nem, de azt sem büntették volna, ha terjesztik. A felkészületlen és mindenre kíváncsi fiatalok számára mégis azt sugallták, hogy a szabadsághoz a drogozás szabadsága is hoz-

zátartozik. A magyar pártok képviselői és az újságírók éveken át elvitatkoztak a kábítószereséről, miközben a hatalom mindent megosztó pártpolitizálása úgy nehezedett rá az ország népére, ahogy a gyilkos kábulat a narkománokra.

Éppen most kellett ez, amikor végre jobban élhetnénk?

Anyja temetésén volt elég ok sírásra és fogcsikorgatásra, ott az sem lett volna feltűnő, ha éppen jajveszékelt. Az tűnhetett fel inkább, hogy nem ejt egy könnyet sem. Túl erős volt benne a fájdalom és a bosszúvágy. Dermedten gondolta el, hogy a fiában anyját, apját, önmagát, volt feleségét, fiának testvéreit, fiának fiát, egész családját kellene elsíratni, s azután megkeresni a gyilkosokat, bosszút állni a megrontott életékért, elmulasztott lehetőségekért, az elrabolt jövőért. Anyja temetésén fegyelmezett tudott maradni. Fegyelmezettségében és sápadtságában az volt akkor János számára a legerősebb és legfontosabb érzés, hogy a falu velük érez, a falu népe holtában is szereti és becsüli az ő családját, a Magyar családot.

Annyira el volt foglalva saját érzéseivel, hogy alig tudott odafigyelni a temetési szertartást végző papra:

„Látjátok felebarátaim szemetekkel mik vagyunk. Bizony por és hamu vagyunk.

Mennyi malasztban teremtette eleve Isten a mi őszünket, Ádámot és adta volt neki a paradicsomot házává. S megmondotta: a paradicsomban levő minden gyümölcsből szabad élnie, egy fa gyümölcse híján. Megmondotta neki, miért ne ennék: Bizony mely napon eendel e fa gyümölcséből, halálnak halálával halsz. Hallá halálát teremtő Istentül, de megfeledé. Engedett az ördög inteteinek és évék a tiltott gyümölcsből és a gyümölcsben halált évék...”¹

Mint akit pellengérré állítottak, Sándor úgy állt, egykedvűen a többiek közt, ócska, töredezett, rojtos bőrkabátban. Mint akinek a számára megszűnt a külvilág, mint akinek elment az esze. Szemmel láthatóan nehezen tartották a testvérei. Olykor megpróbálta kihúzni magát, legtöbbször mégis inkább rogyant kérdőjel volt a tartása. Mint aki figyelmeztetni akar: Vigyázzatok, nehogy úgy járjatok, ahogy én állok itt a halál előtt.”

A pap hangja ismét betöltötte a temetőt.

„S lám nemcsak magának, de mind az ő fájának halált évék.

Haraguvék Isten és ide veté őt ez munkás világba bele. S ez lön halálnak és pokolnak fészke s minden ő nemének.

Kik azok? Mi vagyunk. Hogy ti is látjátok szemetekkel. Bizony és egy ember sem mulhatja el a vermet. Bizony mind ahhoz járók vagyunk.”²

„Ez munkás világba bele”... – visszhangozta János az erdőben, s megkönnyebbedő lélekkel gondolt arra, hogy az évek eloltották benne a bosszúszomjat. Talán valóban meggyógyult a fia, s ha ez igaz, megbocsájt ő akkor minden bűnösnek.

^{1, 2} Részletek a *Halotti beszédből*, Móricz Zsigmond olvasatában

Már nagyon szerette volna a fiát közelről látni, érezni és magához ölelni.

Amikor elindult hozzá Pestről, azt gondolta, ha a gyerek nem jöhet, mert nincs pénze, akkor ő látogatja meg az életét tékozló fiút. Az erdőben aztán többször is nagyokat dobbant a szíve. Amint elindult abba az irányba, amerről fűrészek sivalkodása, fejszék csattogása hallatszott, már nem szomorúság, hanem alig ki-fejezhető öröm szorongatta a torkát. Dolgozik a fia! Őt meg a vágy hozza haza a szülőföldjére, a találkozás reménye és közeli öröme. Szerette volna magához ölelni az egész erdőt, szülőföldje fáit és fiait, kivétel nélkül és egyszerre mind, hogy egyenként és együtt minden fa és minden bokor megértse és segítse az ő akaratát. Azt, hogy élni kell. S mert bajaink forrása közös, és valóban az, az összefogásnak és az összefogásban rejlő gyógyulásnak is közösnek kell lennie.

Szerette volna elkiáltani: „Itthon vagyok, veletek vagyok! Én ültettek benneteket, én dajkáltalak titeket a nadalosi, nagybajomi, sárdi, vrácsiki lányokkal és legényekkel. Tudjátok-e, mit érzek? Van róla fogalmatok, milyen boldoggá tesztek? Hogy micsoda szépségek vagytok, milyen naggyá tettetek!”

Ilyeneket gondolt magában, s ment előre a hangok irányába. Meghagyták neki a faluban, hogy az erdei útról letérve a piros traktort keresse. Ahogy aztán a traktor színe elő-elóvillant a fák közül, elmosolyodott magában: „Tehát ezek a mai gyerekek traktorral járnak az erdőre, nem úgy, mint mi, negyvenöt-ötven évvel ezelőtt, biciklivel.”

Micsoda boldogság volt valamikor, hogy a bicikli kereke nagyokat farolt az erdei utak sárga homokjában – bezzeg a traktor nem farol! De ha bedöglük a szervoszivattyúja, úgy jár, ahogy a piros traktor. Nagy híre van a faluban! Hogy büzlött tőle az egész erdő, nekiment minden fának, mint a részeg. Azt beszélnek nevetve, hogy a tölgyek és a cserfák akkorákat ütöttek hatalmas ágaikkal a szédelgőn, csak úgy reccsentek-roppantak a bordái. Ott gebedt meg a sűrűben. Most már végképp nem lehet kormányozni. Sándor azt mondta telefonon, hogy ő és a barátai, a sárdi, a vrácsiki, a nadalosi és a nagybajomi favágók mind ott harcoltak a megőrült traktossal. Hihetetlenül hihetlenebb történeteket találtak ki a faluban, hogy a fák és a bokrok az utolsó tüskéjükig hősiiesen küzdöttek az elszabadult őrüttel szemben, az asszonyok és lányok pedig körmenetben imádkoztak, nehogy az a „dilynós jószág” szakadékba vigye az országot.

Ment előre és egyre beljebb az erdőben János, s azt füttyögte, amit a madarak, hogy itthon lenni jó. Tudja ezt minden fa és minden bokor, és meg is fogja mutatni valamennyi, hogy újjászületünk. Még csak február van, még kopár az élet, lombtalanok a fák, de Sándornak is hamarosan jobbra fordul a sorsa, ha Magyarországé jobbra fordul. Talán nem marad reménytelen a jövő. Majd csak lesz munkája az ő fiának is! Bár hiába írt a gazdag embernek levelet, hiába kért munkát Sanyinak, választ sem kapott. De hogyan is juthatott eszébe, hogy a gazdag emberhez

forduljon? Azt képzelte, hogy a gazdag minden munkanélkülين segíthet? János sok-sok éjszakát átgötrődött: „Isten elhagyhatta gyerekeit, hagyhatta kínok közt szenvedni és meghalni a keresztfán, de én nem hagyhatom el a fiaimat.”

Megállt egy kicsit a fák alatt, hallgatózott; Árpád jutott eszébe. Eltűnődött, hogy ő hagyta-e el elsőszülött fiát, vagy inkább a gyerek hagyta el őt. Gyerek? Elmúlt negyvenéves. Mégis bizonyos volt benne: örülne ő is, ha itt lenne apjával. Ádám is örülne, hogy ilyen nagy-nagy erdőben találja meg rég látott testvérét.

Azon is eltűnődött, hogyan mondja el Sanyinak, hogy melyik testvére hogyan fogadta az elképzelést: családi összefogással kellene újjáépíteni anyja házát a faluvégén. Akkor is úgy, ha elváltak. Hiszen a gyerekeiktől nem válhatnak el soha.

Először Árpádnak, legidősebb fiának adta elő az elképzelését. – Csak nehogy elrontsátok ezt is! – tette hozzá félreérthetően. Árpád erre belevörösödve ordított rá apjára.

– Mit rontottunk el mi? Én akkor is segítettem, amikor te már nem tudtál segíteni, és az édesanyja sem segíthetett rajta.

Árpád előkapta féltestvére néhány fényképét a fiókból:

– Nézd meg! – üvöltött újra. – Itt a fiad! Így nézett ki az árokban, beszipózva! Szinte halott. Tudod hányszor szedtük össze? Nekem te nem mondhatod, hogy elrontottuk a dolgot. Milyen jögon beszélsz így? Ki rontott el itt valamit? Törödtél te velem valaha is? Ki vagy te nekem?

– Ne kiabálj! – emelte meg ő is a hangját. – Az apád vagyok, akármilyenek is tartasz. Majd belerúghatsz a síromba, ha végképp elbújok előled.

– Ne gyere nekem ezzel a dumával! Melyik fiadat tudtad magad mellé állítani?

Akkor is érezte, de itt az erdőben értette meg jobban, hogy jajkiáltás tört fel Árpádból. A félárvaság, a féltestvéri féltékenység, az apahiány jajkiáltása. Ő is megijedt valamitől, azért üvöltött fel. Megremegett benne a fájdalommal kövült szeretet.

Apja ekkor tisztán látta, hogy benne soha nem csalódik. Árpád nemcsak ígérte, hogy segíti feltenni a tetőt is, bevezette a régi házba a vizet, beszerelte a fürdőszoba és a konyha vízvezetékeit. Ádám pedig éveken át pénzzel segítette öccsét, anyját és nagyanyját. Ők hárman negyvenezer forintból éltek. Sándor évekig nem volt alkalmas munkára, nem volt semmiféle jövedelme. Apja előbb az örökségből, azután a nyugdíjából segítette fiát. Ádám hol ötezer forinttal, hol tízzel, hússzal enyhítette mindennapi gondjaikat. Legutóbb hatszázezer forintot küldött nekik. – Könnyen adtam – somolygott magában –, apámtól kaptam, kölcsön... Megállapodtak, hogy havi részletekben visszafizeti a tartozást. Apja meg azt gondolta, jól van, gyerekek, tiétek lesz az is.

János hálás szeretettel gondolt anyjára és apjára. Ők a halálukkal is az életet segítették. A házuk eladásából származó örökség jól kitarzott, egészen a nyugdí-

jazásáig. Maradt még egymillió forintja. Mit csináljon vele? Őrizze a bankban? Nem adnak érte semmit. Egy mozdulattal odaadta fiának, ő meg több mint a felét továbbadta anyjának, hogy ő is felsóhajthasson egy kicsit. Mariann is segítette Ádámot háromszázezer forint kölcsönrel, hogy bebútorozhassa lakását, szépen fogadhassa az új jövevényt, a kis Ádámot.

– Jó felé haladok? – nézett körül János. A fűrészek és fejszék csattogása köröskörül visszhangot vert az erdőben. – Ha a Magyar család apraja-nagyja összefogna a faluvégi ház újjáépítéséért, akkor példát mutathatnánk az egész országnak.

Alighogy kigondolta ezt, megpillantotta fiát és a többi favágót.

– Édes gyerekem! – dörmögte, s hitetlenkedve bámulta erős, egészséges, izmos alakját. Hogy ő, aki ott állt a sír szélén, micsoda ember lett! Kamaszkorában még hajlott háta, vállban előregörnyedt gerince kiegyenesedett, kinötte magát, kigyógyult a szenvedélybetegségéből, férfi lett belőle. Már csak néhány lépés választotta el Sándortól. Nézte, hogy két kézzel tartja és irányítja a 64-es motoros láncfűrész, s mint aki mélyen tiszteli a hatalmas és gyönyörű fát, fél térdre ereszkedve, éppen megküzd vele. A motorzajban odalépett a fia háta mögé:

– *„Ejh, dönts a tőkét ne siránozz, ne szisszenj minden kis szilánkhoz!”*³ – érintette meg a vállát.

– Apám! – fordult hátra örvendezve, szélesen mosolyogva Sándor. – Te hogy kerülsz ide?

– Látni akartalak. Már nagyon hiányoztál.

– Hát te aztán vagy valamilyen! És hogy találtál ide?

– Úgy ismerem ezt az erdőt, mint a tenyeremet! – hengegett.

Kiörvendezték magukat, aztán Sándor odakiáltott a társainak, hogy ő egy kicsit most megáll a munkával.

– Megjött az apám! – ingatta fejét, és olyan csodálkozva nevetett, mint aki nem akar hinni a szemének.

– Megéheztél, ugye? Hoztam valamit. Kicsit leülhetünk?

– Oda... – intett Sanyi a lefűrészelt csonkokra.

Apja kicsomagolta a paprikás szalonnát, kenyeret, vastag húsú piros paprikát és paradicsomot vett elő a táskájából, késsel, szalvétával meg is terített szépen.

– Láss hozzá, egyél csak, majd beszélgetünk. Anyád is mondta – látom, valóban jól vagy. Megférfiasodtál.

– Itthon vagyok – nevetett apjára a fia, ő meg örömmel állapította meg, hogy éppen úgy csillog a szeme, ahogy kicsi korában. Sándor jóízűen falatozott, apja pedig elégedetten nézte a fiát.

– Nekem kellene itt lennem! Nem is tudod, mekkora honvágy van bennem.

³ József Attila: *Favágó*

- A favágás iránt van honvágyad? – viccelődött Sanyi.
- Tudod te, mit beszélek. Sajnálak, hogy nehéz munkát kell végezned.
- Nem is olyan nehéz. És ne sajnálj! Ez jó munka. Visszaadja az önbecsülésem.
- De itt nem vagy szabad!
- Szabadabb vagyok, mint Ábel Amerikában! Csak itt lehetek szabad. Ez a hazám! *„Ezernyi fajta népbetegség, szapora csecsemőhalál, árvaság, korai öregség, elmebaj, egyke és sivár bűn, öngyilkosság, lelki restség, mely, hitetlen, csodára vár, nem elegendő, hogy kitéssék: föl kéne szabadulni már!”⁴*
- Hogy te miket tudsz!
- Volt rá időm a fogságomban. Nem is tudod, mennyi József Attila-verset olvastam és tanultam meg a kis szobában. Adyt, Aranyt, Radnótit is. Volt idő, nem kettő, hogy *rághattam szegyenemben ökleim...*⁵ Káin utódai vagyunk. De az a feladatunk, hogy végre valóban testvérek legyünk.
- Az iskolában Radnóti volt a kedvenced. És mondd csak – segítenek kibírni a költők a szabadsághiányt?
- Érlelnék a szabadságra. Az ember mélyebben átélheti helyzetét a segítségükkel. Azt is, hogy mire van szükségünk. Én kihagytam a tanulást az életemből, és majdnem úgy dőltem ki, mint a fák. Most aztán fordítva élek. Dolgozom és tanulok. Amikor elvették az eszemet, nem tudtam, mit teszek, mekkora bűnt követek el. Azért nyúltam a kábítószerhez, mert szabad és boldog akartam lenni. És rab lettem és boldogtalan.
- Vagy és vagyok. Vagyok és vagy. Itt jó volt gyerekek lenni. Csemetének lenni, ahogy errefelé mondják. Csemetém, gyerekem... Csemetekertben nőttünk fel. Csemetekertben neveltünk kis fenyőket, juharokat, gyertyánokat, tölgyeket. Tudod, hogy mi telepítettük ezeket az erdőket?
- Tudom. Hallottam a faluban.
- Itt azonosultam az erdővel. És itt vágtam ki belőle magamat.
- Majd én is kivágom magam. De velük együtt! – intett a társai felé. – Másképp nem megy.
- Sándor összecsomagolta a maradékot, s kínálta apját, hogy ő is egyen.
- Én ettem az úton. Kínáld meg a barátaidat is. Van még a táskámban két jókora darab szalonna. Még sok van előttetek! De azt tudod-e, hogy mit köszönhetsz anyádnak?
- Az életemet. Mindent. Mindent neki... nektek köszönhetek. És a Jóistennek. Jó itt nekem. Nagyon jó barátaim vannak – intett a favágók felé. – A faluban is sokan szeretnek. Befogadtak. Az volt az első megrázó élményem, hogy itt min-

⁴ József Attila: *Hazám*

⁵ Radnóti Miklós: *Töredék*

denki köszön. Eleinte sokszor megdobbant a szívem, hogy észrevettek. Visszaköszöntem. Itt éreztem meg először, hogy vagyok valaki. Már több mint öt éve... Nem kérek Budapestből. De onnan is eljöttek hozzám régi barátaim. Örültünk egymásnak.

– Jönnek majd ők is?

– A tetőre gondolsz?

– Arra.

– Jönnek mindenhol. Főleg ezek a favágók! Kivágjuk magunkat... Ki bizony! A polgármester is megígérte, hogy szerez nekem munkát a gyárban, Kaposban.

– Testvéreid is jönnek. Segítenek újjáépíteni a házat.

– Mondták. Beszéltem velük. Tavasszal új tető alá hozzuk a házunkat. A régit lebontjuk, ahogy a régi kormányt, és újat teszünk fel – nevetett. – De magyar kormányt! Cigány, zsidó, sváb, horvát, akármicsoda – jöhet mind! Mind magyar, ha magyarhoz méltóan viselkedik. És a magyar sem az, ha méltatlan az ember nevére. Évek óta járunk az erdőre, a tetőszerkezetet is az erdő adja. Fele bér, fele fa. Így jutottunk gerendához, szarufához, léchez. Láttad a házat belülről?

– Láttam. Nagyon szép. Büszkék lehettek rá és magatokra. Anyád a mamának is visszaadta az életkedvét. Meg neked is.

– Az én kis cselédem, anyám. Ő lehet igazán büszke arra, amit tett. Itthon is meg Bécsben. Hihetetlen, mennyi mindennel bírt. Betegen. Csak gyógyuljon meg ő is! Előbb ő tartotta távol a pusztulást a háztól, aztán meg én, amikor fejszét fogtam, és kijöttem ide az erdőre a többiekkel.

János gyönyörködve nézte megerősödött fiát, amint jóízűen falatozik, eszegeti a kenyeret és szalonnát. Hálát érzett a fiáért, fia életéért, a felesége iránt érzett hálát a szívében. Megértette, hogy elválásuk után Terikének Budapest nem adott mást, csak hazavezető utat. Ugyanazt adta anyjának és gyerekének, szenvedélybetegségből gyógyulni akaró fiának. Terike bízott az öreg szülőházban, és bízott a fiában, aki eljött őutána, az édesanyja után. Haza.

Ahogy a fiától hallotta, János úgy képzelte maga elé gyereke anyját, volt feleségét, aki az újra megtalált szülőház udvarán a hazatérés örömeivel mondja édesanyjának és fiának:

– Ez az otthonunk. Mégis itt van, ahol kezdettől fogva megvolt. És ez nem is lehet másképp. Ez a hajlék hűséges maradt hozzánk, visszafogad bennünket. Ez a szülőházam, fiam! Így van, édesanyám?

– Bizony így van, kislányom.

Terike úgy beszélt, ahogy a lelke diktálta, s ez békességgel és hittel töltötte el.

– Már tudom, hogy csak jól és jobban kellett volna szeretni, csak jól és jobban kellett volna élni és dolgozni érte.

A ház újjáépítése, az otthon visszahódítása Terike életének új értelmet adott.

Megértette, hogy nem térhet ki a sors elől, s nem várt örömét lelte az építkezésben. Arra is a kényszer vitte rá, hogy elfogadja egy régi ismerőse ajánlatát. Elment Bécsbe cselédnek. Dolgozott szakadásig ott is a családjáért, anyjáért, fiáért, önmagáért. Egy idős, Parkinson-kórban szenvedő embernek és feleségének viselte gondját. Bevásárolt, főzött, mosott, takarított, húzta-vonta, mosdatta, öltöztette, etette a beteg öreget. Reggeltől estéig, estétől reggelig felügyelte és gondozta a kilencven éves embert.

A rokkantnyugdijas, cukorbeteg, szívritmuszavarral küszködő Terike kéthetenként hazament faluvégi házába, hazavitte a keresetét, s ahogy a pénzéből telt, végezték a belső felújításokat. Így éltette magában, anyjában és fiában a reményt. Szedte a gyógyszereket, hogy megelőzze az infarktust, hogy ne kapjon agyvérzést. Bízott benne, hogy ő is meg a fia is meggyógyul, hogy előbb-utóbb Sándor is képes lesz munkát vállalni. Évek múltak el kimondhatatlan szegénységben, szomorúságban és vergődésben, a hol itt, hol ott fölvert áthidaló bankkölcsönök és az uzorakamatok törlesztésével. Ahogy aztán a gyerek kigyógyult szenvedélybetegségéből, hosszú önmegtartóztatás után ahogy megszűnt az anyagtól való fizikai függése, nagy belső erővel fokozatosan kerekedett felül a lelki függőségen is. Hitte az anyja és hitte a fia is, hogy ha elmúlnak a világtól való érthető és érthetetlen féltelmek és rettegések, előmerészkedik kis szobájából, fokozatosan visszanyeri önbizalmát, elvesztett személyiségét. S ha már elhiszi, hogy többé nem megvetés és önmegvetés az osztályrésze, akkor barátokra talál a faluban. Így is lett. Olyan emberekre talált, akiket becsülhet, és akik őt is becsülik. Akik felsegítik az elesettet, hogy járni tudjon újra. Dolgozni akart, munkához jutott, és dolgozik is. Hasonlít a többihez és különbözik is tőlük, olyan egyedi példány, amilyen nincs több és nem is lesz e világon.

– Élsz, fiam, ez a legfontosabb – biztatta apja a fiát. – Évekig én is munka nélkül voltam. Segélyen tengődtem. Keservesen értem el a nyugdíjas kort, de most már jó. Megtaláltuk az otthonunkat, jól élünk Mariannal. Meglátod, ti is rendbe jöttök.

– Mennem kell, apám – fogta fűrészt a gyerek –, nekünk még sok dolgunk van.

Örültek egymásnak, és úgy váltak el, megnyugodva és bizakodva, mint akiket kicseréltek. Úgy lett, ahogy lennie kellett. Apja is ment a maga útján, a fia is hazatalált. Apja és anyja szülőföldjén találta meg otthonát, házát és hazáját.

Bozók Ferenc

Tengerszem

Tiszta vizű, üde, kék hegyi tó.
Óvja a jég, s puha hótakaró.
Mint fali képen a Mária-kép,
égszínű és fagyos, és meseszép.
Mária, tengeri csillag, a könnyed
türkizes, ékszeres, éteri, könnyed.

Hiányjelek

Verseink hiányjelek,
hiány fakasztja őket,
mert a van kevés, mivel
a nincs, de lenni kéne
vérzi át üres lapunk.

Láttam hegyeid

Láttam hegyeid, jártam a havon és nyárban.
Vágylak, Te legyél gyilkosom, akit úgy vártam.
Árad, feketül, dúsul az anyaföld bennem,
jőjj, hisz neked is fáj, ugye, ha megölsz engem.

Tölgyfa

Gyapjas, kusza, üde bárány.
Élet csicsereg az ágán.
Lángol üde, kusza lombja,
zöld tűz, csavarog a holdba.
Gyémánt levele egészség,
sáros gyökere a vénség.
Harsog, hiteti hogy élet,
suttog: közeleg a véged.
Tested megadod a földnek.
Meghalsz, gyökerek ölelnek.

Devecseri Zoltán

Negyedik parancsolat

– „*átirat*” Radnóti Miklós 100. születésnapjára –

Tiszteld az Időtlen Időt,
– apádat-anyádat,
s minden énekes prófétáját,
ki a semmiből hitet fakasztott,
a mindenütt velünk – levőket:

Tiszteld, akiket szólni küldött
közénk a teremtő,
kinek már bölcsője is ballada,
derékalja – siratóéneke,
s *adott* anyja lett az Ország –,
kapott fia Ő a szülőhazának
(minek általa neveztetett)!

Tiszteld a *fél*ni *nem merő*ket,
– szentek rejtőznek előlünk –
alig hallható suttogás
sebet gyógyító varázs-szavát!

Emlékezd a zsoldár-fakasztókat,
a büntelen születettet,
öccsét – anyját – apját ha siratja,
a mindenütt veletek levőket...

*

Az álom remekműveit
eltünteti
az este gyalulatlan kerítése,
miképp a szenvedést is – –

*

Tiszteld a madárlátta asszonyt,
– virrasztó kezét a vállára küldte,
midőn elillant az őriző angyal
ama karddal; fönn *a hegyek közt*
nem óvhatta már – –

Tiszteld azt, aki földadja,
s aki szavaival szembeszáll,
pontos versekkel szól és száll a szó
száz éven túlra is majd,
száll, szól, hogy odaérjen!

Tiszteld, akit a teremtő
közénk szólni küldött!

Csermajor,
2009. április 30. – május 5.